

Suomen masentuneimmat kunnat ovat Savossa – katso oman kuntasi sijoitus

11.6.2014 11:17

Heidi Väärämäki
HELSINGIN SANOMAT

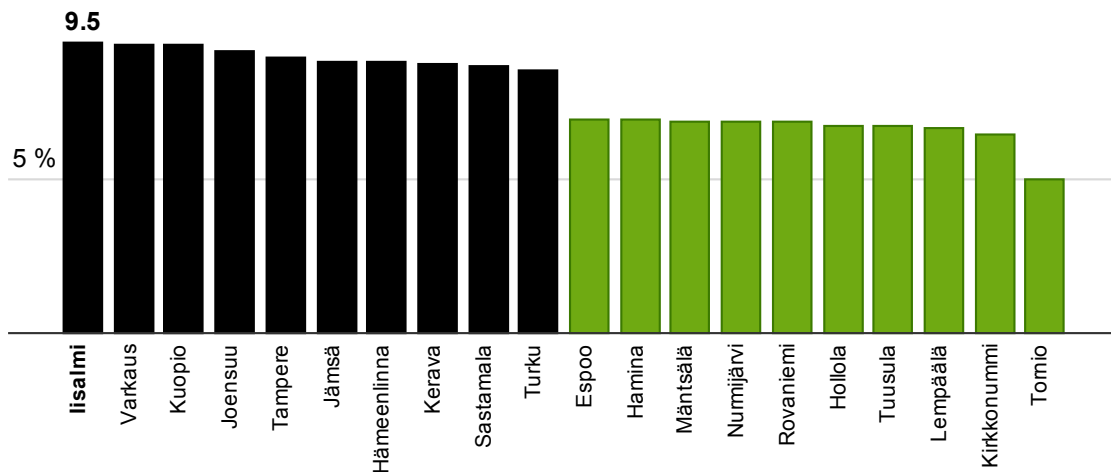
Pohjoissavolaiset kunnat Kaavi ja Juankoski ovat Suomen masentuneimpia kuntia, kun katsotaan missä päin maata käytetään asukaslukuun suhteutettuna eniten masennuslääkkeitä. Tiedot perustuvat Kelan tilastoihin masennuslääkekorvausten saajista.

3 200 asukkaan Kaavissa masennuslääkkeitä on saanut 12 prosenttia asukkaista vuonna 2013. Väkiluvultaan hieman suuremmalla Juankoskella masennuslääkkeitä on määrätty 11 prosentille. Myös Etelä-Savossa sijaitsevalla Heinävedellä masennuslääkkeitä on saanut 11 prosenttia kuntalaisista.

Masennuslääkkeiden syönti Suomessa

Musta väri osoittaa kuntia, joissa syödään eniten masennuslääkkeitä Suomessa. Vihreä väri osoittaa kuntia, joissa lääkkeitä syödään vähiten.

Grafiikka näyttää yli 20 000 asukkaan kunnat, joissa syödään eniten ja vähiten masennuslääkkeitä.

Nämä savolaiset kunnat ovat reilusti koko maan keskiarvon yläpuolella: Suomessa masennuslääkkeitä syö noin 7,9 prosenttia ihmisistä. Lääkkeitä käytetään paitsi masennuksen myös esimerkiksi paniikkihäiriön, unettomuuden ja kivun hoitoon.

Kaikkein vähiten masennuslääkkeitä syöviä on Ahvenanmaan parin tuhannen asukaan Lemlandissa, 4,5 prosenttia. Seuraavina tulevat Lapin Kittilä (4,6) ja Tervola (4,7).

Pienet kunnat ovat kuitenkin alttiita sattumalle. Kun muutama ihminen sairastuu, masennuslääkkeitä syövien osuus nousee tilastossa reippaasti. Siksi reilumpaa on tarkastella suurempia, yli 20 000 asukkaan kuntia.

Myös tällöin eniten masennuslääkkeitä käytetään Pohjois-Savossa. Kärjessä on Iisalmi, jossa masennuslääkkeitä on määrätty 9,5 prosentille asukkaista. Seuraavina tulevat Kuopio ja Varkaus 9,4 prosentilla.

Isommista kunnista vähiten masennuslääkkeitä syödään Torniossa (5 prosenttia), Kirkkonummella (6,5) ja Lempäälässä (6,7).

Tulokset eivät yllätä asiantuntijoita. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen mielenterveysindeksi menee yksi yhteen lääketilastojen kanssa.

"Niissä kunnissa, joissa on enemmän masennuslääkkeiden käyttäjiä, on myös huonompi mielenterveysindeksi. Indeksiin on laskettu mielenterveyssyistä johtuvat eläkkeet, itsemurhayritykset ja itsemurhat sekä erityiskorvattavat lääkkeet. Se on yhteneväinen näiden yli 20 000 asukkaan kuntien masennuslääketilastojen kanssa", sanoo THL:n mielialayksikön tutkimusprofessori **Timo Partonen**.

Mistä Itä-Suomen kuntien korostuminen masennuslääketilastoissa sitten johtuu?

Siihen ei asiantuntijoilla ole selvää vastausta. Yksittäisten kuntien tilanteen arvioiminen on vaikeaa.

"On erilaisia teorioita idän ja lännen eroista. Yksi niistä on sosiaalinen pääoma eli tiiviimpi yhteisöllisyys. Sen on esimerkiksi ruotsinkielisellä Pohjanmaalla osoitettu selittävän pientenkin alueiden välisiä terveyseroja. Tämän teorian mukaan idässä ja pohjoisessa ei olisi samanlaista yhteisöllisyyttä. Mutta en ole lainkaan vakuuttunut, että se menisi näin", sanoo THL:n tutkimusprofessori **Sakari Karvonen**.

Karvosen mukaan myös työttömyyden pitkittyminen ja kasaantuminen tietyille alueille altistaa terveysongelmille ja voi luoda yhteisöön näköalattomuutta.

"Tämä on puhdasta arvailua, mutta tällaiseen näköalattomuuteen herkästi reagoivat ihmiset voivat sitten masentua", Karvonen sanoo.

"Tai yksi vaihtoehto on, että lääkkeitä määrätään helpommin, jos ei ole muita mielenterveyspalveluja tarjolla."

Korkea työttömyysaste tai yhteisöllisyyden puute eivät asiantuntijoiden mukaan yksin onnistu selittämään alue-eroja.

"Ihmiset mainitsevat masennuksen syyksi usein helposti nimettäviä ulkoisia asioita, kuten työttömyys, mutta mikään yksi syy ei nouse päätä pidemmäksi, kun katsotaan useita ihmisiä samalta alueelta", Timo Partonen sanoo.

"Syyt masennukseen ovat hyvin yksilöllisiä. Kodin elinolosuhteiden ja kielteisten elämänmuutosten lisäksi sisäsyntyisillä seikoilla on iso merkitys. Esimerkiksi sillä, miten ihminen reagoi erilaisiin tapahtumiin. Se riippuu siitä, miten elimistö on viritetty kestämään stressiä. Se, millä paikkakunnalla ihminen asuu, ei selitä asiaa," Partonen sanoo.

Partosen mielestä masennuslääkeluvut kertovat paitsi masennuksesta, myös sen hoidosta.

"Näyttää siltä, että ihmiset ovat hakeneet apua ja heitä myös hoidetaan. Se on sitten eri asia toteutuuko hoito asianmukaisena vai ei."

Masennuslääkkeitä syövien määrä on Suomessa kasvanut yli 40 000:llä vuosien 2008 ja 2013 välillä.

Brittilehti The Guardian kertoi viime viikolla tutkimuksesta, jonka mukaan masennuslääkkeiden käyttö oli lisääntynyt Briteissä taantuman aikana tavallistakin enemmän. Nousu yhdistettiin lisääntyneeseen työttömyyteen, ja se näkyi erityisesti alueilla, joilla oli huonot asuinolot.

Kelan tilastojen mukaan masennuslääkkeiden käyttäjämäärien lisääntyminen ei ole Suomessa kasaantunut tietyille alueille vaan tasaisesti eri puolille maata.

THL:n mielialayksikön tutkimusprofessorin Timo Partosen mukaan lääkkeiden lisääntynyt käyttö ei kerro masennuksen lisääntymisestä vaan hoidon lisääntymisestä.

"Lääkäreitä on yhä enemmän koulutettu siihen, miten masennus tunnistetaan ja miten sitä hoidetaan. Käypä hoito -suosituksissa suositellaan lääkkeiden käyttöä vakavimmissa tapauksissa ja se näkyy tilastoissa", Partonen sanoo.

Kuinka moni kunnassa syö masennuslääkkeitä?

Syötä kunnan nimi.